

RA Kedingen inv.nr 21

1789-1790. (De zaak is behandeld te Rijssen)

Marten van de Bijsterije (*Nijland *1761*)

contra

Jan Alberink (*Effink *1750*) te Elsen, den Imker bijgenaamd

"Prothocollaria" aanvangende 9 december 1789 eindigende 12 mei 1790, citatie tot het aanhoren van de justificatie van panding d.d. 9 mei 1790, citatie tot het aanhoren van de justificatie van panding d.d. 9 mei 1790 en inventaris opgemaakt 2 juni 1790 in zake vordering tot betaling van knechtenloon.

Inventaris in pandbare zaake tusschen Martin van de Bijsterije pandeyscher tegens Jan Aalberink pandverweerder.

1. Acte prothocollaria beginnende den 9 december 1789 en eindigende den 1 mey 1790.
2. Acte van citatie met relaas aan zijden van den pandeyscher geexhibeerd den 12 mey 1790, sub verbo patet.
3. Kondschap aan zijden van den pandverweerder geexhibeerd den 19 mey 1790, sub verbo patet.
4. Rekening van pandeyscher en desselfs bediende advocaat en procureur, sub nr 1, 2, 3.
5. Memorie van verschott van den pandverweerder en rekening van desselfs procureur, sub nr 1 en 2.

Aldus geïnventariseerd en door den hr verw. richter en wederzijdsch bediendens getekend.

Actum Rijssen den 2 juni 1790. Wilhelm Jalink verw. rigter A. Berends dr. Wilhelm Hulsken J.B. Auffmorth

Extract uit het prothocoll van contentieuse zaaken des landgerigts Kedingen.

Gerigte gehouden Rijssen den 9 december 1789.

Coram indicio J.A.J. Baron Sloet. Assessoren burgmr Hendrik Dijkers en Gerrit Schuiter.

Compareerd in desen weledelen gerigte Marten van den Bijsterije geadsisteerd met proc W. Hulsken die in desen in gevolge van dien voor zijn bediende erkent en doet na vergeefsche aanmaningen omni meliori modo pandinge aan alle gereede goederen, vhee en saatgewassen toebehorende de boer Jan Alberink den Imker genaamd, ten einde daar aan te verhalen eene somma van 25 gl, twee hemden en twee linnen broeken of de waarde van dien gerekend op vier gulden en tien stuivers, dus te samen f 29-10; herkomende wegens een jaar verdient knegteloos verschenen op mey laastleden. Met versoeck van insinuatie, inthimatie en decreet als na landregt en Ned. regt. Zulks stellende met eisch van costen. Decreet. De gedaene pandinge word nae landregt en Ned. regt geacordeert, zullende hiervan per extract deses kennis aan de gepandede gegeven worden met inthimatie om deselve in 14 dagen met geld of recht af te maken.

Gerichte gehouden tot Rijssen den 6 jann. 1790.

Coram indice J.A.J. Baron Sloet. Assessoren burgmr Hendrik Dijkers en Gerrit ter Horst.

Compareerd in dit weledele gerigte Jan Alberink seggende uit een extract prothocollair van de 9 dec.

laastleden met bevremdingen te hebben vernomen dat Marten van de Bijsterije op dien dag heeft kunnen goevinden op comparants gereede goederen, vhee en saatgewas met pandinge te procederen ten einde daar aan met de costen een geheel jaarloon ter somma van f 29-10 te verhalen zo verschenen zouwden zijn geweest op mey laastleden, daar het aan den pandeyscher bekent is dat hij zig bij den comparant weder voor den tijd van een jaar beginnende met den 1 mey 1789 verhuurd heeft voor hetzelfde of een dergelijk loon en hij daarop reeds tot den 11 mey 1789 den comparant weder gedient heeft en als toen uit zijn dienst zonder eenige reden vertrokken is, waardoor zulks ipso facto word geagnosteerd zo als pandeyscher dit ter presentie en ten aanhooren van verscheiden getuigen waarvan hun casu quo het bewijs reserveerd wie heeft verklaard en erkent en hetgeen comparant dat gevordert bovendien met eed aanbied te bevestigen. En daar volgens het reglement van Ridderschap en Steden in dato den 11 april 1761 op de dienstboden gearresteerd art 1 een dienstbode verbonden is, de besprokene dienst ten vollen te moeten uitdienen bij verbeurte van een half jaar loon hetgeen den pandeyscher in desen ongetwijffeld heeft verbeurd en dus aan

hem dese wegens niets meer als de helfte van dat loon ter summa van f 14-15 is competerende. Welke penningen comparant bij desen aan hem presentieerd tegen quitancie te betalen en bij verweigerung van acceptatie consignieerd alhier in den gerigte ten fine en effecte als na regte. Doende dan voorts onder inhesie der presentatie van het halve jaarloon ter summa van f 14-15 omni meliori modo pandkering tegens bovengemelde pandinge onder dierbaar protest tegens alle prejudicie en kosten. De gepretendeerde f 14-15 niet geacceptieerd zijnde, zo worden deselve in consignatie aangenomen. Hierop erschienen proc. Hulsken als bediende en volmagtiger van Marten van de Bijsterije en versoeckt van vooreerst aan de pandkering visie en zo nodig copie onder protest van kosten.

Gerigte gehouden te Rijssen den 12 mey 1790.

Coram iudice J.A.J. Baron Sloet. Assessoren proc. Hendrik Hoek en Gerrit ter Horst.

Compareerd in dit weledele gerigte Marten van de Bijsterije in deesen geadsisteerd met zijn bediende de advocaat en procureur dr. A. Berends en proc. W. Hulsken die hij in desen in gevolgen van dien beyde te samen en yder afsonderlijk na landregt voor zijn bediendens erkent en qualificeerd onder de gewoone imploratien en protestatien ter justificatie van zijne op den 9 december jongstleden gedane pandinge op de mobile goederen, vhee en zaatgewassen van Jan Alberink te Elsen; kortelijk voordragende en wel vooraf dat vermits tusschen hem pandeyscher en den pandverweerder geen verschil is, nog over de regtmaticheid, nog over de grootheid van de bij pandinge gevorderde somma, maar den pandverweerder enkel sustineerd dat om reden bij pandkeringe opgegeven met de betalinge der halvescheid van die gevorderde som soude kunnen volstaan. Gelijk zulks uit de acte van pandkeringe quo relatio ten duideljksten kan consteren en dat in desen ook maar alleen te onderzoeken zal zijn en het point in questie alleen hier in bestaat of den pandverweerder sodanige valabele reden heeft aangevoerd en bewesen die hem na regten hebben kunnen bevoegd maken om den pandeyscher een half jaar knegteloon te onthouden en of hij in allen gevalle met zijne gedaene presentatie en consignatie, so en in diervoegen als dezelve geschied zijn, heeft genoeg gedaan en daarmede kunnen volstaan, dan niet.

Pandeyscher vermeend eerbiedig dog met alle fiducie gerustelijk te mogen vaststellen dat yder onpartijdig richter die onse vaderlandsche regtsgeleerdheid, zo als men segt slegts van den drempel begroet heeft en in de dagelijkse practijck niet ten eene maal onkundig is, slegts op inspectie der pandinge en daartegens gedaene pandkeringe sonder eenige dubitatien in allen opzigte de negative van het eerste en de affirmative van het laatste zal moeten completeren.

Want dog primo al was het waar gelijk men en door ons ten hoogtigsten word ontkent dat hij pandeyscher sig weder voor een jaar bij pandeyscher hadde verhuurd gehad, dan zoude egter den pandverweerder nog geensints bevoegd geweest zijn om het in dien val door hem pandeyscher ten profijte van den armen verbeurde halve jaarloon voor sig selvn in te houden sonder dien aangaande de allerminste mentie te maken, hoe en wat hij daar mede te doen, voornemens was neen, maar hij soude dan nog verplicht zijn geweest om het gevorderde geheele jaarloon (dat hij andersints erkende schuldig te wesen en door ons in quantum pro confesto word aangenomen), te offereren ofte consignereren met conclusie dat de halvescheid daarvan te profijte van den armen om reden bij pandkeringe gemeld, mogte worden verbeurd verklaard of op sodaane andere wijze als hij soude hebben goedgevonden, ja die consignatie van het geheele jaarloon soude ook dan nog hebben moeten geschieden ofschoon den pandverweerder het presente verbeurde halve jaarloon ook bij pandkeringe ten profijte van den armen geeischt hadde, want het was in confesso dat den pandeyscher een vol jaarloon verdient en te goede hadde en gevolglijk door hem pandverweerder so hij geen wettige redenen ter contrarie hadde, dadelijk moeste voldaan worden; daar nu de reden of oorszaak die den pandverweerder voor sijne sustenue heeft bijgebracht door pandeyscher ten sterksten ontkent worden. So volgd immers vanzels dat de gegrondheid van die door pandverweerder voorgewende reden na rechten niet eerder kan of mag vastgesteld worden en valabel gerekent, dan na daarover ergane richterlijke cognitie en decreet en dus konde dat voorgeven van de pandverweerder voor als nog niet anders aangemerkt worden als een res ulteriori ideginis, waarop met geen schijn van recht die door pandeyscher gevorderde liquide bij de wet gebeneficeerde en selfs ipso facto geagnoseerde pretensie heeft kunnen of mogen ingehouden worden daar de gesonde reden so wel als alle rechten en regtsgeleerden sulks dicteren en vaststellen, egter men het onnodig zig hierover verder te elargeren.

Dan al was het secundo nu ook al mede waar en uitgemaakt dat pandeyscher een half jaar knegteloos door het weggaan uit den dienst van pandverweerder verbeurd hadde, dan souden evenwel den pandverweerder met sijne gedaene offerte in consignatie sonder eenige kosten aan te nemen nog nimmer volgens rechten hebben kunnen volstaan. Immers hij pandverweerder was buiten alle tegenspraak in mora door (niettegenstaande door pandeyscher herhaalde minnelijke aanmaningen deswegens gedaan waren), met het betalen van het loon dat reeds op mey verschenen was tot in de maand december daar aanvolgende in gebreke te blijven en zelfs niet eerder eenige presentatie of casu quo consignatie te doen dan na gedaene pandinge en wanneer in termino den bedienden van pandeyscher vaardig stond om die pandinge met opbadinge te vervolgen so als de acte van pandkeringe zelfs uitwijst. Pandverweerder was dus ook de oorzaak van die ouds gedaene kosten en derhalven ook gehouden geweest die so verre na rechten verplicht aan te nemen en bij provisie daarvoor een zekeren stuyver met belofte van suppletie te erleggen. Soude zijne gedaene consignatie voor hem immer of in enig geval van de minste valeur hebben kunnen zijn, vid Schrasser ad reform velv cap, 9 art 5, 2, 1, hetgeen in regten overbekend is en was het nodig met een menigte prejudicaten soude kunnen gestaafd worden.

Waarbij dan nog pro tertio moet aangemerkt worden dat sijne gedaene oblatie en consignatie, als was ook de som voldoende geweest als zeker neen, niet eens in debite et legitima forma is geschied omdat pandeyscher daartoe niet geciteerd was gelijk na rechten vereyscht word, legitima enim oblatio et apud iudicem Nb creditore ad hoc citato facta depositio sequatur qua nisi concurrent nec creditor pecuniam ex deposito accipere cogitur nec liberationem debitori parit sed condemnari et ad solutionem urgeri potest debitor ac si nulla consignatio facta sit quum poria sint quid factum non esse aut minus legitime factum van Leeuw censur forens lib 4 cap 35 n 2 depositinis requisita sunt inquit Carpz definit forens parte 2 const 28 n 16 oblatio susta id att debito tempore et loco credito totalis in moneta probe oblatio legitima id est lit creditori ad videndum deponicitato adnumeretur prius pecunia in presentia iudicis.

Het is derhalven na regten ontegensprekelijk dat den pandverweerder, indien hij niet reeds voor de gedaene pandinge in mora was geweest, als zeker ja en indien hij al andersints met de geconsigneerde penningen en sonder aanneming van kosten hadde kunnen volstaan als zeker neen, dan nog aanstonds nae de aan hem gedaene insinuatie der pandinge althans zeker voor den termijn van opbadinge die penningen aan den pandeyscher soude hebben moeten offereren en in cas van non acceptatie denselven doen citeren ten einde dezelve in het gerigte te sien consigner. Daar nu zulks egter niet geschied is zoude in allen gevalle de door hem gedane onwettige consignatie volgens de hiervooren geallegeerde regtsdoctrine, als in het geheel niet geschied moeten worden aangemerkt en bij wijder gevolg ook die door hem onder beneficie van die presentatie en consignatie gedaene pandkeringe als ten eenemaale ongefundeert en onwederregtelijk moeten geconsidereerd worden.

Dan daar het boven en behalven dit alles nog pro quarto ten eenemaal valsch en onwaaragtig is gelijk hij pandeyscher, hoewel ongehouden vaardig is, des gerequireerd met solemneelen eede te verklaaren dat hij pandeyscher sig nog weder voor den tijd van een jaar bij den pandverweerder soude hebben verhuurd gehad en hij is derhalven ook wel volkomen zeker dat den pandverweerder daar doend bewijs zal kunnen produceren. Het is egter wel de waarheid dat hij pandeyscher eenige dagen na den eersten mey 1789 ten huise van pandverweerder is gebleven en ook sonder enig loon daarvoor te hebben willen genieten ofte ook nog te vorderen, is gebleven dog geensints uit hoofde van nieuws gedaene verhuringe als den pandverweerder voornoemd, meer alleen tot compensatie of vergoedinge van eenige dagen die den pandverweerder aan hem pandeyscher vergunt en toegestaan hadde bij sijn pandeyschers broeder te mogen werken, gelijk hij mede des nodig met solemneelen eede aanbied te bevestigen.

Hiermede houd hij pandeyscher sijne gedaene pandinge overbodig gejustificeerd en vertrouwd teffens de wederregtelijke oppositie en verkeerde en geheel wederregtelijke handelwijze van den pandverweerder in desen ten klaarsten te hebben aangetoond.

En vermits hij om sulks te sien en hooren doen den pandverweerder tegens heden luid relaas van den onderrigter hierbij sub patet wel en wettig luto doen citeren, so concludeert hij ex dictis et si necesse dicendis en onder imploratie van het nobile iudicis officiorum in omissis supplendis.

Dat den roekelosen pandverweerder bij vonnis van dit weledele gerigte zal worden gecondemneerd tot prompte betalinge der bij pandinge gevorderde negen en twintig gulden en tien stuyvers en dat zal worden

verstaan daarvoor een goede pandinge te zijn gedaan en daartegens een kwade pandkeringe ondernomen en dat diensvolgens de pandinge en opbadinge haaren voortgang zullen gewinnen als na landrechte met condemnatie van den pandverweerder in alle de kosten plus quam te merorie veroorzaakt.

Compareerd in deesen weledelen gerigte Jan Aalberink (*Effink*) en zijn vrouw (*Aaltjen ten Hagen*) in deesen geadsisteerd met proc. J.B. Auffmorth die hij voor zijn bediende qualificeerd, zeggende op de zogenaamde justificatie van pandinge aan zijden Marten van den Bijsterije kortelijks dat hij pandverweerder en zijn vrouw beide vaardig zijn en bij deesen aanbieden met solemneelen eede tot God almachtig te verklaren dat den pandeyscher zig voor den jaare 1789 weder van nieuws voor hetzelfde loon bij pandverweerder heeft verhuurd.

Dat hij werkelijk in de huure van dat jaar is getreden en gedient heeft tot den 11 may desselven jaars. Dat hij op den 11 may is vertrokken sonder eenige permissie van pandverweerder. Dat hij wel hier en daar is geweest om een knecht in zijn plaats te krijgen en daardoor met er daad de waarheid van dit ons geposeerde factum der huure, namentlijk heeft geconfesseerd waarvan men in cas van inficiatie het bewijs bij desen inbedingt om tegens den agsten dag te zullen overgeven.

Welk te produceren bewijs dan den pandverweerder vertrouwd dat van dat effect zal zijn dat den pandverweerder in dit cas tot den suppletoiren eed en geensints den pandeyscher tot den purgetoiren zal worden geadmitteerd.

Is het dan nu zo gelijk wij vertrouwen dat een ieder onpartijdige met ons zal toestemmen dat pandeyscher werkelijk van nieuws zig voor den jaare 1789 verhuurd heeft of geen genoegsame denunciatie heeft gedaan, zoo als niet is geschied.

En is het waar, gelijk in confesso is, dat hij in dit zijn huurjaar niet langer als tot den 11 may 1789 en dus maar eenige dagen is gebleven en toen daaruit zonder kennis, ja in weerwil van pandverweerder is vertrokken dan volgd ontegensprekelijk.

Dat pandeyscher gehouden en verpligt is ingevolge onse landregt p 2 tit ix art 17 aan den pandverweerder te betaalen een derde van het loon dat hij voor dat jaar bedongen had ter vergoedinge van zijn interesse, maar ook ingevolge publicatie van den 11 april 1761 art 1, een half jaarloon voor den armen. Welke schuld in poenaliteit bij de wet bepaald evenzo liquide is als die bij contract.

Dus kwam den pandeyscher wegens verdient loon van den jaare 1789 niet toe te vorderen het volle jaarloon maar slegts nae aftrek van een derde voor den pandverweerder en de halvescheid voor den armen en dus bij of na niet zodaene som welkes quantiteit hem bevoegd maakt den pandverweerder met pandinge aan te spreken.

Daar nu evenswel pandeyscher goedvind zulks te doen zal men niet kunnen tegenspreken dat hij zoals hij hier heeft geageerd tegens de wet en manier van procederen en dus nulliter heeft gehandelt. Op welke nulle aanspraak bij pandinge bekendelijk geen aanneming der costen te pas kwam, zodat den pandverweerder bij pandkering meer heeft gedaan als hij na rechten verpligt was en den pandeyscher veel meer gepresenteerd als hij nae rechten gehouden was.

Als hebbende zijn rechtmatig derde deel dat het hem landregt dict loc ter vergoeding van zijn interest toelegd uit consideratie liever laten varen en hem de volle halvescheid gepresenteerd.

Wij stemmen parhij toe dat in een ander geval tot het doen van consignatie een vooraf gaande citatie had te pas gekomen, maar niet in dit geval daar bij decreet van den richter de dag bepaald was den pandeyscher met geld of recht te voldoen en daar dus een voorgaande citatie al of niet gedaan, zijnde de wettigheid of onwettigheid der consignatie niets toe of afdoet.

Hij pandeyscher kwam niet meer toe als ten hoogsten f 14 en 15 st. Deese heeft hij niet gevordert op ene wijze als de wet wil en dus is al hetgeene door hem geschied nul.

Den pandverweerder is dus tot geen kosten gehouden en zouwde zig ten sterksten hebben geprejudiceerd zo hij daarvan eenige had aangenoomen.

Hij heeft geconsigneerd al hetgeene met mogelijkheid van hem kan gevordert worden; dit heeft hij ter regter tijd gedaan namelijk op den dag door ... (*vermoedelijk bladzijde manco*) ... der zouwden behoeven te elargeren maar het daar tegens gehandelde gerustelijk kunnen passeren en decitie afwagten. Dat men egter eenige van die door parhije gedaene posities slegts ter loop zal debatteren.

Voor eerst zoude het geheel tegens regten en daarop gegronde practycq aanlopen daar den pandverweerder in desen tot aflegginge van zijnen aangeboden eed zoude toegelaten worden.

Daar het in confesso, zo als uit de acte van pandkering quo relatio kan consteren, dat den pandeyscher een vol jaarloon te goede heeft hetgeen den pandverweerder ook nog bij zijn laaste handeling tacite heeft geavoueed zodat hij gehouden en verplicht is met onwreekbaare getuigen te bewijzen dat hij bevoegd is geweest daarvan een half jaarloon, zo en in diervoegen als hij gedaan heeft, te mogen inhouden affirmanti enim incumbit probatio.

En dat zulks bewijs deficiërende gelijk zeker zal moeten doen den pandeyscher tot den door hem aangeboden eed, te weten dat zig niet van nieuws voor een jaar als knecht bij den pandverweerder verhuurd heeft gehad, zouden moeten toegelaten worden welken eed hij alnog aanbied bij desen.

Het gebeuselde als of den pandverweerder in gevalle den pandeyscher werkelijk een gedeelte van zijn loon ten profijte van den armen mogte verbeurd hebben gelijk neen, zoude bevoegd geweest zijn sonder de minste mentie te maken waartoe en voor wie in te houden is geen reflexie waardig vermits hij in allen gevalle tot dat daarover decisie zoude gegaan zijn deselve had moeten consigneren.

Dat men na rekeninge van den pandverweerder desersijds pretensie als niet boven de twintig gulden zijnde, niet met panginge zoude hebben mogen vorderen, is waarlijk zo beuselagtig dat men zig ten hoogsten heeft moeten verwonderen hoe een ervaren practysyn waarvoor men den heer tegenbediende anders wel wil erkennen, zulks heeft gelieven ter neder te stellen.

Immers die positie rust op een veronderstellinge die door ons ten sterksten word ontkent en dus voor en al eer daarop eenig regard zoude kunnen geslagen worden, eerst door een wettig decreet moest wesen erkent en toegestaan.

Ten anderen is het in regten overvloedig bekend dat libecunque de quantitate ad juris dictionem pertinente quceritur semper quantum pitatur non quantum dibeatur attendi debet juxta l pen fin de iurisdic Voet ad eundem tit.

Daar en boven zo het al eens mogte waar zijn gelijk zeker neen, dat men van den pandverweerder niets meerder te vorderen had gehad als hij voorwend, dan zoude hij evenswel nog tot aanneming der kosten gehouden zijn geweest, niet alleen omdat hij met de betaling van dien reeds in mora was, maar ook bovendien zijne presentatie en consignatie wegens defect van daartoe gedaene citatie geheel illegaal en onwettig was, gelijk zulks meermalen in dese provincie aldus in indicando is verstaan als onder anderen op den 4 jann. 1785 voor het gerigte van Giethoorn in zaaken Hilleggin Jans als moeder en wettige voogdesse van haare minderjarige dogter Geertjen Lubbers pandeyscher contra Berend Wichers kapper pandverweerder, van welke sententie geappelleerd zijnde deselve egter in klaringe is geconfirméerd met condemnatie van appellant in alle de kosten zo ter eerster als tweeder instantie.

Dat tot de gedaene presentatie en consignatie in het onderhavige geval juist geen citatie zoude nodig geweest zijn, is mede iets dat direct tegen alle gronden van regten is aanlopende als bij justificatie is gedemonstreerd.

Ja zelfs tegens de gesunde reden, immers hadde den roekelosen pandverweerder, wilde hij zig niet aan het veroorsaken van meerdere kosten schuldig maken, voor den termijn van opbadinge die presentatie moeten doen en in geval van non acceptatie den pandeyscher tot het sien consigneren van die aangeboden penningen hebben moeten doen citeren wanneer het in de magt van den pandeyscher zoude geweest zijn om in geval hij de gepresenteerde penningen niet wilde accepteren, gelijk hier het geval is, die consignatie te zien doen ofte ook in huis te blijven, maar zulks niet geschied zijnde was den pandeyscher volstrekt genoodzaakt dat hij of zijn bediende op den termijn van opbadinge zig aan het gerigte sitteerde.

Het is daar en boven na regten bekend dat iemand niet gehouden is zig over iets waartoe hij niet wettig geciteerd is en of uit te laten.

Het is derhalven een uitgemaakte zaak dan den pandverweerder in allen gevalle en al was zijne sustenue waar gelijk neen, dan nog met zijne voorgewende presentatie en consignatie nit heeft kunnen volstaan en dus ook gevolgelijk de oorsaak van alle de in desen aangewende kosten zoude moeten geoordeelt worden.

Dan daar hij nimmer in staat zal zijn zijne sustenue ten genoegen regtens te bewijzen; zo lijd het al mede geen dubitatie of hij zal zo wel in onsen vollen eisch als de kosten moeten verwesen worden.

Dat het voorgeven als of den pandverweerder in zijne plaatse een andere knegt voor den pandverweerder zoude willen hebben huuren, wel slegts zo ver waar is dat hij zulks op speciaal versoek van den pandverweerder heeft gedaan zo als mede des gerequireerd met eede aanbiedt bevestigen.

Waar mede parthijes gehandelde overbodig bejegend houdende onder protest egter van niets pretereundo vel tecendo te willen hebben geavoueed of gestendigd, maar als impertinent negando gepasseerd en onder reserve van zijne wettige reproches tegens zodanig bewijs als den pandverweerder zig heeft gereserveerd over te geven, persisteerd hij pandverweerder onder beneficie van zijn gedaane eeds presentatie en imploratie van het nobil iudicis officium in ommissis supplendis bij zijne bij justificatie van pandinge genomene conclusie met eerbiedige recommandatie van het point van kosten als zijnde hij pandeischer een behoefigen dienstknegt die zijn wel verdient loon nu reeds zo lange wederregtelijk is ingehouden. Wederom erschienen Jan Aalberink en vrouw geadsisteerd als vooren zeggende op de replicale handeling van den pandeischer in desen dat het in den eersten opslag wel zoude schijnen dat het geposeerde van parthije zo specieus ter neder gesteld omtrend de admissie van den suppletoiren of ontkenninge eed eenige voor denselven voordelige consideratie meriteerde.

Dog een en ander wel in sijnen samenhang gewikt en gewogen, vertrouwen wij dat een oordeel kundig rechter geen ogenblik zal hasiteren den pandverweerder tot de suppletoiren ten regharde van het huurcontract te admitteren aangesien het tog allesints zeker is dat het bewijs niet anders is als eene overtuiging des rechters dat de geposeerde daad waar of valsch zij.

Dat zulks na den aard der zaake door geschriften of ook wel samenlopende omstandigheden en pretensien word bewerkt.

Dat als hun nu hier considereerd dat het door parthij erkend en dus in confesso is dat hij pandeischer reeds tot den 11 mey 1789 metterdaad in de huure is geweest en dus het questieuse contract ipto facto gestendigd heeft want te willen stellen zo als parthije doet, dat zulks uit gratie of voor niets zoude geschied zijn, strijd tegen alle waarschijnlijkheid.

Dit gedrag leverd dus voor de waarheid van onse sustenue eene aller sterkste presuntie op, zodanig dat deselve den pandverweerder van alle verder bewijs zoude ontheffen na den regel presuntio relwat ab onere probandi et loc onus transfert in adversario.

Als men hier nu bijvoegd het bewijs dat den pandeischer deese nieuwe huur elders ten vollen heeft erkent en een ander in zijn plaats willen huuren, wordende en passant het voorwendsel dat zulks op speciale ordre van pandverweerder zoude geschied zijn, bij deesen ten kragtigsten ontkent en gepresenteerd met eede te ontkennen.

En dan wijders hierbij gevoegd dat het in allen geval de pots van pandverweerder was ten genoeg regtens te bewijsen dat hij de huure voor het toekomende jaar 1789 had gedenuncieerd, dan vertrouwd den pandverweerder dat den aanstaande heer referent geen ogenblik zal hasiteren of de pandverweerder heeft met zijnen aangeboden suppletoiren eed in desen het huurcontract ten genoeg rechtens bewesen.

Dit vast gemaakt hebbende blijkt het uit de wetten hier voorin bij antwoord aangehaald dat den pandeischer met er daad een half jaarloon heeft verbeurd en dat hem zulks niet meer toebehoorde.

Ridderschap en Steden hebben den pandeischer niet gequalificeerd dit half jaarloon te vorderen en dus was hij niet bevoegd hetzelve bij pandinge te eischen.

Hem kwam niet meer toe als een half jaarloon hetwelk niet anders als bekendelijk bij citatie kan gevorderd worden bij pane van informaliteit. Kosten die dus nulliter waren geimpendeert behoefden nimmer te worden aangenomen.

De rechtsleere door parthij aangehaald is hier niet applicabel wijl we hier verseeeren in een dispuut over de quantiteit die op twee zeer verschillende wijsen moeten aan de bank gebragt worden.

Bleef het verschil over de quantiteit bij voorbeeld tusschen den een en twintig of tusschen de twintig en seventig gulden, dan ging de leere van parthij door.

Maar geensints in dit geval daar men disputeerd over de hoeveelheid van f 14 - 15 en f 29-10 of men zouw door dien weg alles op de kostbaarste wijze kunnen invorderen en de intentie van den souverain illusoir maken.

De door parthij aangehaalde sententie is op dit geval in het geheel niet applicabel, zoals trouwens ook deselve door parthije niet is geapliceerd, nog de editie daarvan inbedongen, hetwelk zekerlijk had moeten

geschieden. Het stond pandverweerder niet vrij dit half jaarloon in te houden zonder mentie te maken waarvoor hij zulks inhield, zegt parthije.

Hier doet den heer tegenbediende zijne bekende kundigheid te kort of liever geweld aan. Want zijn weledele gestr. weet immers zeer wel dat daar de wet, die voor alle ingesetenen in het Duitsch geschreven is, melding of bepaling maakt, zulks door een pleitende parthije niet behoefd gemaakt te worden.

Pandverweerder hield dit half jaarloon bij pandkering in uit hoofde dat hij voor het expireren van zijn huurjaar was vertrokken en speciaal uit kragte dat de publicatie van den 11 april 1761 art 1 in dit geval statueerd.

Is dit nu niet hetselfde of zulks nominatum voor den armen wierd ingehouden ?

Wat het raisonnement betreft omtrend de onwettigheid der consignatie en daarbij voor afgedaane presentatie zullen wij korthedshalven aan het oordeel des richters aanbevelen, als wel versekerd zijnde dat zulks geen steek zal houden also geen wet gevonden word die ons in dit geval zulks gebied tot hetgeen bij antwoord gesegd is.

Wij zullen ons niet ophouden met een detail der schade ons door het gedrag van den pandverweerder veroorzaakt, nog door op te halen de minnelijke wegen door den pandverweerder met hem pandeyscher zo overvloedig gebezigd als wel versekerd zijnde dat bij een cordaat rigter nog het gesnork van den rijken, nog het gekerm van den armen, maar alleen de rechtvaardigheid der zaak bij hem in aanschouw word genomen.

Oversulks hij ook onder generale ontkenning van hetgeen niet speciaal is bejegend en onder inhatie van hetgeen voormeld omni meliori modo persisteerd bij sijne contra conclusie ten antwoord genomen ofte cum expensis.

Decreet. Den termijn van sluyten in deese zaak word gesteld op den eersten regtdag na de Pinxterferien waartegen de prothocollario zullen vervaardigd worden.

Pro vero extractu. Wilhelm Jalink Verw. Rigter

Memorie voor den onderrigter van Rijssen

Denselven word gerequireert om met voorkennis van het gerigte ter instantie van Marten van de Bijsterije tegens aanstaande woensdag den 12 dezer ter gewone geregstijd en plaatse te citeren Jan Alberink te Elsen den Imker bijgenaamd, ten einde als dan te sien en hooren justificeren sodane standinge als den citant op den 9 december 1789 wegens verdient knegteloorn op geciteerde mobile goederen heeft gedaan en waartegens door hem geciteerde zeer wederregtelijk pandkeringe is ondernomen. Voorts om met hem citant die zaak ingevolge landregt en terative regelmenten leden te judicio te voldingen en in staat van wijsen te brengen. Met requisite van exploit overgave van een dubbelden relaas in forma.

Actum den 9 may 1790. A. Berends

Het dubbelt van deeze boovenstaande sijtarije hebbe ik geinzijveert aen Jan Aalberink in Elssen.

Rijssen den 11 may 1790. Antony Bruggink verw. scholte